

УДК 336:35.071.6]:005.342:334.72

Б. О. Шевченко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри політекономії,
Полтавський національний педагогічний Університет імені В. Г. Короленка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3952-5205>

Т. А. Непокупна,
к. е. н., доцент, доцент кафедри політекономії,
Полтавський національний педагогічний Університет імені В. Г. Короленка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4688-5954>

Л. І. Яковенко,
д. е. н., професор, професор кафедри політекономії,
Полтавський національний педагогічний Університет імені В. Г. Короленка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4512-7411>

Р. І. Шаравава,
к. е. н., доцент, професор кафедри правознавства та фінансів,
Полтавського інституту економіки і права
ЗВО "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8386-4549>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.11.39

РОЛЬ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

B. Shevchenko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Political Economy,
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

T. Nepokupna,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Political Economy,
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

L. Yakovenko,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Political Economy,
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University

R. Sharavara,
PhD in Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Law and Finance, Poltava Institute of Economics
and Law of the Higher Education Institution "Open International University of Human Development 'Ukraine'"

THE ROLE OF LOCAL FINANCE IN ENSURING THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF THE NATIONAL ECONOMY

У статті досліджується потенціал місцевих фінансів як інструменту стимулювання інноваційного розвитку підприємств в умовах децентралізації в Україні. Автори обґрунтовують, що фінансова автономія громад відкриває нові можливості для цільової підтримки інноваційної діяльності, зокрема шляхом фінансування інфраструктурних проєктів, підтримку малого та середнього бізнесу, розвиток стартапів і кластерних ініціатив задля сталого розвитку територіаль-

них громад та національної економіки. Разом із тим, акцентується на нерівномірності реалізації цього потенціалу через ресурсні, кадрові та інституційні обмеження, що особливо загострилися в умовах війни. Аналізуються приклади успішних ініціатив, зокрема UNIT.City, програми EU4Business та інші форми партнерства з міжнародними донорами і приватним сектором. Автори наголошують на необхідності стратегічного планування, розвитку інституційної спроможності громад і побудови локальних інноваційних екосистем. Запропоновано напрями подальших досліджень, пов'язані з оцінкою ефективності бюджетного менеджменту, міжрегіональними диспропорціями, державно-приватним партнерством і роллю університетів у підтримці інновацій.

This article explores the role of local public finances in supporting the innovative development of enterprises within the context of Ukraine's decentralization reform. The decentralization process, initiated in 2014, significantly expanded the financial autonomy of territorial communities, allowing them to independently prioritize development areas and directly influence local economic dynamics. One of the promising directions of such influence is the stimulation of innovation at the local level, including support for technological modernization, digital transformation, small and medium-sized enterprises (SMEs), start-ups, and business infrastructure.

The paper emphasizes that local authorities now possess a broad set of tools for fostering innovation, including municipal grants, concessional lending, and co-financing mechanisms. It also highlights the importance of building partnerships with international donors, private investors, and academic institutions to overcome resource limitations and institutional capacity gaps, particularly in rural or war-affected regions. The analysis includes successful examples, such as the UNIT.City innovation park in Kyiv and EU4Business-supported initiatives, demonstrating the potential of coordinated public-private and international cooperation for creating innovation ecosystems.

At the same time, the study draws attention to systemic challenges that limit the effective use of local finances, including unequal access to resources, lack of skilled personnel, weak institutional frameworks, and the disruptive effects of the war. These issues push long-term innovation strategies into the background, as communities prioritize immediate humanitarian, security, and infrastructure needs. However, the article argues that innovation can serve as a driver of post-war recovery and sustainable economic development, particularly if integrated into comprehensive local development strategies.

The article concludes by outlining essential conditions for enhancing the impact of local finance on innovation: strategic planning with clear innovation priorities, institutional capacity building, partnership-based development models, and alignment of innovation policies with broader economic objectives. It also proposes future research directions, such as assessing the efficiency of budgetary governance in supporting innovation, examining regional disparities in innovation capacity, and studying the role of local development agencies and universities in building innovation ecosystems. Ultimately, the research confirms that the role of local public finance in innovation is not merely fiscal but strategic, requiring visionary leadership, intersectoral collaboration, and readiness for adaptive governance in a post-conflict context.

Ключові слова: місцеві фінанси, інноваційна економіка, децентралізація, територіальні громади, підприємство, підприємництво, національна економіка.

Key words: local finance, innovative economy, decentralization, territorial communities, enterprise, entrepreneurship, national economy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Інноваційний розвиток підприємств є одним із ключових чинників конкурентоспроможності економіки, особливо в умовах нестабільності та трансформаційних

змін. У цьому процесі дедалі більшого значення набуває роль місцевих фінансів — як інструменту впливу на економічну активність, так і важеля формування сприятливого інноваційного середовища.

Місцеві бюджети, особливо після впровадження децентралізації в Україні, отримали ширші повноваження та можливості для фінансування стратегічних на-

прямів розвитку територій. Це відкриває нові перспективи для цільової підтримки підприємств, які впроваджують інновації, модернізують виробництво або розробляють нові продукти й послуги.

Зокрема, органи місцевого самоврядування можуть впливати на інноваційну активність підприємств шляхом фінансування інфраструктурних об'єктів (технопарки, бізнес-інкубатори, індустріальні зони), створення умов для розвитку малого і середнього бізнесу, підтримку стартапів та технологічних ініціатив. Крім того, ефективними є локальні фінансові інструменти — муніципальні гранти, пільгове кредитування, компенсація частини витрат на інноваційну діяльність або участь у кластерних програмах.

Проте на практиці цей потенціал реалізується не повні. Причинами цього є як обмеженість ресурсної бази громад, так і відсутність належної стратегічної орієнтації на підтримку інноваційного сектору. Ситуація ускладнилася через повномасштабну війну, внаслідок якої значна частина місцевих фінансів спрямовується на базові потреби: безпеку, соціальні послуги, гуманітарну підтримку.

У цих умовах критично важливою стає міжнародна технічна допомога. Міжнародна фінансова корпорація (IFC), Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), програми ЄС та інші донори активно співпрацюють з громадами над створенням умов для розвитку бізнесу та впровадження інновацій. Така співпраця передбачає не лише фінансову підтримку підприємств, а й розвиток інституційної спроможності місцевої влади, формування партнерських мереж, навчання персоналу, цифровізацію муніципального управління.

Однак навіть за наявності зовнішньої підтримки війна створює додаткові виклики: руйнування інфраструктури, відтік кадрів, обмежений доступ до ринків та капіталу. Саме тому формування ефективної місцевої політики підтримки підприємств вимагає адаптивності, координації з державними програмами, мобілізації внутрішніх і зовнішніх ресурсів.

Таким чином, місцеві фінанси можуть стати потужним інструментом стимулювання інноваційного розвитку підприємств за умови системного підходу та стратегічного бачення. У поєднанні з міжнародною допомогою та національними програмами, це дозволить громадам не лише втримати економічну активність у складних умовах, а й створити передумови для сталого відновлення та зростання в майбутньому.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У науковій літературі значна увага приділяється взаємозв'язку між місцевими фінансами та економічним розвитком територій. Зокрема, І. Цимбалюк [1] вважає, що ефективна децентралізація здатна формувати фінансову спроможність громад та стимулювати підприємницьку активність. У дослідженні Д. Олійника [2] зацентровано увагу на тому, що залучення місцевих ресурсів до інноваційних проєктів забезпечує довгостроковий розвиток за рахунок підвищення конкурентоспроможності локального бізнесу. Значний внесок в теоретичне осмислення цієї проблематики також зробили Є. Масленніков, Е. Кузнєцов та ін. [3], які на основі по-

рівняльного аналізу розвитку громад "до" та "після" реформи децентралізації дійшли висновку, що найбільших успіхів досягли ті громади, які інвестували у локальні інновації. У свою чергу І. Гончарук та І. Томашук [4] наголошують на тому, що без активної участі місцевих бюджетів інноваційна політика на рівні територіальних громад залишатиметься декларативною.

Також варто відзначити дослідження Світового банку [5], в якому вказано на важливість інституційної спроможності місцевих органів влади у впровадженні інноваційної політики, зокрема через прозоре бюджетування та стратегічне планування. У дослідженні IFC [6] зосереджено увагу на важливій ролі міжнародної підтримки у розбудові інноваційної інфраструктури в країнах, що розвиваються, з акцентом на постконфліктні регіони.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАНЬ)

Метою статті є аналіз потенціалу місцевих фінансів у контексті стимулювання інноваційного розвитку підприємств в національній економіці України з урахуванням наслідків децентралізації, воєнного стану та міжнародної допомоги.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Після запуску реформи децентралізації в Україні, розпочатої у 2014 році, територіальні громади отримали значні повноваження у сфері бюджетного планування та управління ресурсами. Ця реформа надала громадам фінансову автономію, зокрема через розширення місцевих бюджетів за рахунок перерозподілу податків та зборів, що раніше спрямовувалися до центрального бюджету. Завдяки цьому громади отримали можливість самостійно визначати пріоритетні напрями розвитку, серед яких особливе місце посідає інноваційна складова економіки, що сприяє створенню сприятливих умов для економічного зростання, залучення інвестицій та підвищення конкурентоспроможності регіонів.

Місцева влада сьогодні має у своєму розпорядженні широкий арсенал можливостей для впливу на розвиток інноваційного потенціалу громад. Замість обмеження суто адміністративною роллю, вона дедалі активніше виступає рушієм модернізації та економічного зростання на місцях. Одним із основних напрямів є підтримка технологічного оновлення. Завдяки механізмам співфінансування громади можуть сприяти реалізації проєктів, що орієнтовані на цифровізацію, модернізацію виробництва та розробку інноваційних продуктів. Наприклад, запровадження грантових програм чи пільгового кредитування для бізнесів, які інвестують у дослідження та розробки (R&D), створює умови для зростання конкурентоспроможності місцевих підприємств.

Особлива увага має приділятися розвитку малого та середнього підприємництва — основи місцевої економіки. Створюючи сприятливе середовище для МСП, влада запускає ініціативи з податковими пільгами, менторською підтримкою, навчальними програмами та мікрокредитуванням. Інфраструктурні рішення на кшталт бізнес-інкубаторів, що забезпечують під-

Таблиця 1. Основні джерела фінансування інноваційних проєктів на місцевому рівні

Джерело фінансування	Опис	Приклади використання
Місцеві бюджети	Кошти, що надходять до бюджету громади від податків, зборів та інших надходжень	Фінансування місцевих програм підтримки МСП, створення інфраструктури для бізнесу
Державні субвенції та дотації	Кошти, що надаються з державного бюджету для підтримки певних напрямів розвитку	Субвенції на розвиток інфраструктури, дотації на підтримку аграрного сектору
Міжнародні гранти та програми технічної допомоги	Фінансова та технічна підтримка від міжнародних організацій та донорів	Програми EU4Business, U-LEAD з Європою, гранти від USAID
Приватні інвестиції та державно-приватне партнерство	Кошти від приватних інвесторів, залучені через партнерство з місцевою владою	Інвестиції в індустріальні парки, розвиток туристичної інфраструктури
Кредитні ресурси від банків та фінансових установ	Позики та кредити, надані банками та іншими фінансовими установами для реалізації проєктів	Кредити на модернізацію виробництва, впровадження енергоефективних технологій

приємців офісними приміщеннями, професійними консультаціями та можливостями для мережування, відкривають шлях для розвитку стартапів навіть у невеликих громадах [7].

Не менш важливою складовою є інвестування у сучасну інноваційну інфраструктуру. Технопарки, коворкінги, логістичні хаби та центри трансферу технологій стають точками перетину інтересів бізнесу, науки та органів місцевого самоврядування. Саме в таких просторах формується середовище для обміну знаннями, створення прототипів, тестування нових рішень та розвитку партнерств.

Крім того, громади дедалі активніше виступають ініціаторами залучення зовнішніх інвестицій. Вони розробляють інвестиційні пропозиції, демонструючи переваги свого регіону — від людського капіталу до логістичної привабливості — і співпрацюють з міжнародними інституціями (наприклад, ЄБРР чи Horizon Europe) та приватними інвесторами [8]. Такі партнерства дають змогу не лише збільшити фінансові ресурси, а й інтегрувати місцеві економіки у глобальні інноваційні процеси.

Реалізація потенціалу застосування кожного з перелічених інструментів або їхньої комбінації спрямована на впровадження інноваційних проєктів на місцевому рівні та передбачає залучення місцевих фінансів (табл. 1).

Використання зазначених інструментів дозволяє громадам формувати так звану "екосистему підтримки інновацій" — комплекс взаємопов'язаних елементів, які сприяють розвитку технологічного підприємництва та інноваційних ініціатив. Така екосистема включає не лише інфраструктуру, але й мережу взаємодії між бізнесом, науковими установами, владою та громадськістю. Вона адаптується до специфічних потреб місцевих підприємців, враховуючи економічні, соціальні та культурні особливості регіону [9].

Яскравим прикладом успішної реалізації такого підходу є інноваційний парк UNIT.City у Києві. Запущений у 2017 році, він став першим в Україні масштабним проєктом, спрямованим на створення екосистеми для

технологічного бізнесу. UNIT.City об'єднує стартапи, технологічні компанії, акселератори, венчурні фонди, освітні ініціативи та дослідницькі центри. Станом на 2021 рік у парку працювало понад 100 компаній-резидентів, серед яких є локальні стартапи і міжнародні компанії. Крім того, UNIT.City пропонує доступ до сучасної інфраструктури, зокрема коворкінгів, лабораторій та конференц-залів, організовує освітні програми та заходи для нетворкінгу [10].

У 2025 році UNIT.City продовжує розвиватися, залучаючи нові інвестиції та розширюючи свою інфраструктуру. Наприклад, у парку активно розвиваються напрями, пов'язані зі штучним інтелектом, кібербезпекою та зеленими технологіями, що відповідає глобальним трендам. Цей проєкт демонструє, як місцева ініціатива, підтримана владою та приватними інвесторами, може стати драйвером інноваційного розвитку не лише для міста, а й для національної економіки загалом.

Попри те, що громади в Україні отримали розширені фінансові повноваження та автономію, їхня спроможність формувати інноваційні екосистеми часто стикається з низкою системних обмежень, а саме: проблеми браку ресурсів, кадрового потенціалу та регіональної нерівності залишаються суттєвими бар'єрами для повноцінного розвитку інноваційної економіки на місцевому рівні.

Одна з найбільших перешкод — нестача фінансових ресурсів, особливо в сільській місцевості. Державна служба статистики України свідчить, що у 2023 році доходи сільських громад складали лише 10-20% від бюджетів великих міст. За таких умов навіть часткове фінансування інноваційних проєктів, таких як створення технопарків або інфраструктури для стартапів, стає малореальним. Відсутність доступу до приватного капіталу лише погіршує ситуацію — інвестори, як правило, уникають регіонів із недостатньо розвинутою інфраструктурою та слабким економічним потенціалом [11].

Крім фінансів, серйозною проблемою є дефіцит кваліфікованих кадрів. Впровадження інновацій потребує фахівців у сферах, таких як ІТ, штучний інтелект, інженерія чи відновлювана енергетика. Водночас дані

Програми розвитку ООН (2024 р.) демонструють, що лише близько 15% випускників технічних спеціальностей із сільських регіонів залишаються працювати за фахом у своїх громадах. Решта — переїжджає до великих міст або емігрує. Це створює порочне коло: без фахівців неможливо реалізовувати інноваційні проєкти, а без таких проєктів громади не можуть утримати молодих спеціалістів [12].

Ще однією перешкодою є значна нерівномірність регіонального розвитку. У великих містах вже склалися елементи сучасної інноваційної інфраструктури. Наприклад, у Львові успішно функціонує Lviv Tech City — простір, що об'єднує IT-компанії, стартапи та дослідницькі установи. Натомість у менших громадах подібні ініціативи часто навіть не розглядаються як реалістичні через відсутність ресурсів і критичної маси зацікавлених сторін. Аналітика Європейського банку реконструкції та розвитку за 2023 рік підтверджує цю нерівність: понад 80% венчурних інвестицій в Україні зосереджені в п'яти найбільших містах [13].

Для того щоб відповісти на виклики, пов'язані з розвитком інноваційного потенціалу, громади мають вдаватися до стратегій, які охоплюють не лише внутрішні резерви, а й відкриваються до широкої співпраці із зовнішніми партнерами — як на національному, так і міжнародному рівні. У цьому контексті дедалі важливішим стає вміння громади поєднувати інструменти фінансування з партнерськими підходами до розвитку.

Одним із потужних ресурсів є міжнародні грантові програми. Організації на кшталт ЄБРР, Європейського Союзу (зокрема через Horizon Europe та U-LEAD), а також USAID не лише надають фінансування, а й забезпечують громади технічною підтримкою. Наприклад, лише у 2023 році програма U-LEAD з Європою підтримала 120 проєктів, які охоплювали розвиток інфраструктури, створення бізнес-інкубаторів, коворкінгів і модернізацію енергетичних систем. Щоб скористатися такою підтримкою, громади повинні навчитися формувати конкурентоспроможні проєктні пропозиції, які відповідатимуть вимогам донорів і стратегічним потребам місцевості [14].

Важливу роль у подоланні кадрового дефіциту відіграє співпраця з університетами. Такий діалог між освітою та місцевим самоврядуванням дозволяє створювати навчальні програми, що відповідають актуальним запитам ринку. Наприклад, у Харкові в 2021 році університет імені В. Н. Каразіна разом із місцевою владою ініціював підготовку фахівців з кібербезпеки для IT-сектору. Подібні ініціативи не лише формують необхідний кадровий резерв, а й створюють передумови для того, щоб молоді спеціалісти залишалися в рідних громадах, розвиваючи їх зсередини. Заохочувальні механізми на кшталт стипендій або стажувань для студентів, які погоджуються працювати над місцевими проєктами, можуть зробити ці підходи ще ефективнішими [15].

Іншим напрямом, що набирає обертів, є міжрегіональна співпраця. Об'єднання ресурсів кількох громад може дати значно потужніший ефект, ніж окремі зусилля. У 2024 році приклад такої синергії продемонстрували громади Вінницької та Хмельницької областей, створивши спільний логістичний центр, що привернув увагу приватних інвесторів. Подібні альянси можуть стати ка-

талізаторами інтеграції периферійних регіонів у загальнонаціональний економічний простір. Крім того, громади можуть переймати досвід великих урбаністичних центрів, таких як UNIT.City у Києві або Lviv Tech City, адаптуючи їхні моделі до власних можливостей [10].

Значний потенціал також відкривається через механізми державно-приватного партнерства (ДПП). Це дозволяє мобілізувати ресурси бізнесу для розбудови інноваційної інфраструктури — від технопарків до цифрових хабів — із взаємовигідними умовами для обох сторін. У 2025 році саме за такою моделлю у Києві був відкритий європейський цифровий інноваційний хаб Win-Win EDIH, який об'єднав стартапи, інвесторів і представників державного сектору. Подібні ініціативи доводять, що навіть за обмежених бюджетів громади можуть ефективно розвивати інноваційну економіку, коли знаходять точки дотику з приватними партнерами [16].

За оцінками Європейського банку реконструкції та розвитку, якщо ці процеси будуть масштабовано підтримані на рівні національної економіки, то до 2030 року технологічний сектор зможе генерувати до 15% ВВП. Успіх окремих громад стане вирішальним чинником у досягненні цього показника. Саме ті, хто навчиться ефективно залучати інвестиції, формувати партнерства, створювати інфраструктуру та готувати фахівців, зможуть перетворитися на повноцінні осередки інновацій, що сприятимуть як місцевому, так і загальноукраїнському розвитку.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження підтверджує, що місцеві фінанси в умовах децентралізації мають значний потенціал для стимулювання інноваційного розвитку підприємств, проте реалізація цього потенціалу залежить від низки критичних факторів. Українські громади, отримавши фінансову автономію, здобули унікальну можливість впливати на економічну динаміку власних територій, проте практичне використання цього ресурсу залишається фрагментарним і нерівномірним.

З одного боку, успішні приклади, як-от інноваційний парк UNIT.City у Києві або реалізація проєктів у межах програми EU4Business, демонструють, що ефективне поєднання місцевих ініціатив, партнерства з міжнародними організаціями та залучення приватного капіталу здатне створити потужні інноваційні екосистеми. З іншого, — громади з обмеженими ресурсами, особливо в сільських або прифронтових регіонах, стикаються з низкою бар'єрів: браком фінансування, дефіцитом кадрів, недостатньою інституційною спроможністю та обмеженим доступом до ринків.

В умовах війни додатковим викликом стала потреба оперативно реагувати на гуманітарні, інфраструктурні та безпекові виклики, що відсуває довгострокове інноваційне планування на другий план. Водночас саме інновації можуть стати драйвером відновлення після війни та засобом переходу до більш стійкої, цифрової та конкурентної економіки. Тому визначальними умовами ефективного використання місцевих фінансів у сфері інноваційного розвитку, на нашу думку, є:

— системний підхід до стратегічного планування з чітким визначенням інноваційних пріоритетів;

— інституційна спроможність громад, зокрема наявність агенцій розвитку, професійних кадрів та налагоджених процедур бюджетного менеджменту;

— активне партнерство з університетами, приватним сектором та міжнародними донорами, що дозволяє громадам вийти за межі власних ресурсних обмежень;

— інтеграція інноваційної політики у загальну стратегію місцевого економічного розвитку, що передбачає синергію між інфраструктурними проєктами, цифровими рішеннями та підтримкою підприємництва.

Отже, роль місцевих фінансів у підтримці інноваційного розвитку підприємств — це не лише питання бюджетних рішень, а складова ширшої моделі розвитку, яка вимагає стратегічного мислення, лідерства та відкритості до нових форм співпраці. Громади, які зможуть успішно інтегрувати ці підходи, мають всі шанси стати не лише учасниками, а й лідерами нової інноваційної економіки України.

Вважаємо, що напрями подальших досліджень ролі місцевих фінансів у формуванні інноваційної економіки на рівні громад мають полягати у площині аналізу ефективності бюджетного менеджменту у підтримці інновацій, регіональних диспропорцій у спроможності громад реалізовувати інноваційні проєкти, а також механізмів інституційного зміцнення — зокрема ролі агенцій розвитку, муніципальних інноваційних офісів і освітніх партнерств. Важливим напрямом є також вивчення моделей державно-приватного партнерства у сфері інноваційної інфраструктури, інтеграції інновацій у стратегії місцевого економічного розвитку та участі університетів у формуванні локального інноваційного середовища. Окремої уваги потребує дослідження трансформації інноваційних пріоритетів громад в умовах війни, а також потенціал інновацій як інструменту повоєнного відновлення та підвищення життєстійкості територій.

Література:

1. Цимбалюк І. О. Інклюзивний розвиток регіону в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 336 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/22190/1/ilovepdf_merged.pdf (дата звернення: 15.04.2025).
2. Олійник Д. І. Інноваційний розвиток територіальних громад в умовах четвертої технологічної революції: пріоритети та перспективи: аналіт. Доповідь. К.: НІСД, 2018. 52 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-05/Dopovid_Inovaz_rozvytok.pdf (дата звернення: 25.04.2025).
3. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія Вип. 1 / за ред. д.е.н., доц. Є.І. Масленнікова. Херсон: Гринь Д.С., 2016. 854 с. URL: https://economics.net.ua/files/scientific-base/monogr/maslennikov_mon.pdf (дата звернення: 15.05.2025).
4. Гончарук І. В., Томашук І. В. Ресурсний потенціал сільських територій: стан та напрями зміцнення: монографія. Вінниця: ТОВ "Твори", 2022. 334 с.
5. Fiscal Decentralization, Local Public Sector Finance And Intergovernmental Fiscal Relations: A Primer. 2021 International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099225502022316135/pdf/P1754490fe142c0db095050e3808607c8ff.pdf> (дата звернення: 9.05.2025).
6. Supporting Innovation in Fragile States: Lessons for Ukraine. IFC, 2022. URL: <https://www.ifc.org/en/where-we-work/country/ukraine> (дата звернення: 13.04.2025).
7. Дикань, В., & Фролова, Н. (2022). Напрями та інструменти державної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні у воєнний час. Економіка та суспільство, (38). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-56> (дата звернення: 07.05.2025).
8. European Partnerships under Horizon Europe: results of the structured consultation of Member States. Horizon Europe Office in Ukraine. URL: https://www.era-learn.eu/documents/final_report_ms_partnerships.pdf (дата звернення: 11.05.2025).
9. Шевченко Б. О., Любимська Ю. С. Екосистемний підхід в організації підприємницької діяльності. Соціально-економічні, політичні та гуманітарні виміри національного та місцевого розвитку: зб. наук. ст. учасників четвертої всеукраїнської наук.-практ. конф. / редкол.: С. В. Степаненко (голова ред.) та ін. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2024. С. 152-156. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/25391/1/ШевченкоБО.pdf> (дата звернення: 10.05.2025).
10. UNIT.City — прототип міста майбутнього. URL: <https://unit.city/about/> (дата звернення: 11.04.2025).
11. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 18.05.2025).
12. Human Development Report 2023-24. URL: https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2023-24?_gl=1*1kefm3v*_gcl_au*ODY4MTkxMjAuMTc0NzczOTU2Mg..*_ga*NzA0MDQ5MjIzLjE3NDc3Mzk1NjI.*_ga_3W7LPK0WP1*c_zE3NDc3-Mzk1NjIkbzEkZzEkdDE3NDc3Mzk5MzYkajU5J-GwwJGgwJGR4VW0xRGpzM3E2RGNV-S005clVxeHZuRW1yYWlxaWF3Q0In (дата звернення: 18.05.2025).
13. ЄС підтримує МСП через 40+ проєктів в Україні. EU4Business в Україні. URL: <https://eu4business.org.ua/projects/availability-completed/country-ukraine/> (дата звернення: 15.04.2025).
14. Масштабна ініціатива від U-LEAD допомагає у відновленні 100 постраждалих від війни громадам Ukraine — Local Empowerment, Accountability and Development. URL: <https://u-lead.org.ua/news/414> (дата звернення: 10.04.2025).
15. Каразінський долучає фахівців-практиків до освітнього процесу: підписано партнерську угоду з ІТ-компанією "NIX". URL: <https://karazin.ua/news/karazinskyi-doluchaie-fakhivtsiv-praktykiv-do-osvitnoho-prot/> (дата звернення: 29.04.2025).
16. В Україні запрацював Win-Win EDIH — хаб цифрових рішень для бізнесу, стартапів і держсектору. Dev Україна. URL: <https://dev.ua/news/v-ukraini-zapratsiuvav-win-win-edih-khab-tsyfrovykh-rishen-dlia-biznesu-startapiv-i-derzhsektoru> (дата звернення: 16.04.2025).

References:

1. Tsymbaliuk, I.O. (2019), Inkliuzyvnyj rozvytok rehionu v umovakh finansovoi detsentralizatsii: teoriia, metodolohiia, praktyka [Inclusive regional development in the context of financial decentralization: theory, methodology, practice], Vezha-Druk, Luts'k, Kyiv, Ukraine, available at: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/22190/1/ilovepdf_merged.pdf (Accessed 15.04.2025).
2. Olijnyk, D.I. (2018), "Innovative development of territorial communities in the context of the fourth technological revolution: priorities and prospects", NISS, available at: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-05/Dopovid_Inovaz_rozvytok.pdf (Accessed 25.04.2025).
3. Maslennikova, Ye.I. (2016), Innovatsijna ekonomika: teoretychni ta praktychni aspekty [Innovative economy: theoretical and practical aspects], vol. 1, Hrin' D.S., Kherson, Ukraine, available at: https://economics.net.ua/files/scientific-base/monogr/maslenikov_mon.pdf (Accessed 15.05.2025).
4. Honcharuk I.V. and Tomashuk I.V. (2022), Resursnyj potentsial sil's'kykh terytorij: stan ta napriamy zmitsnennia [Resource potential of rural areas: state and directions of strengthening], TOV "Tvory", Vinnytsia, Ukraine.
5. International Bank for Reconstruction and Development. The World Bank (2021), "Fiscal Decentralization, Local Public Sector Finance And Intergovernmental Fiscal Relations: A Primer", available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099225502022316135/pdf/P1754490fe142c0db-095050e3808607c8ff.pdf> (Accessed 9.05.2025).
6. IFC (2022), "Supporting Innovation in Fragile States: Lessons for Ukraine", available at: <https://www.ifc.org/en/where-we-work/country/ukraine> (Accessed 13.04.2025).
7. Dykan', V. and Frolova, N. (2022), "Directions and tools of state support for the development of small and medium-sized businesses in ukraine during wartime", Ekonomika ta suspil'stvo, vol. 38. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-56>.
8. Horizon Europe Office in Ukraine (2025), "European Partnerships under Horizon Europe: results of the structured consultation of Member States", available at: https://www.era-learn.eu/documents/final_report_ms_partnerships.pdf (Accessed 11.05.2025).
9. Shevchenko, B.O. and Liubym's'ka, Yu.S. (2024), "Ecosystem approach in organizing entrepreneurial activity", Sotsial'no-ekonomichni, politychni ta humanitarni vymiry natsional'noho ta mistsevoho rozvytku: zb. nauk. st. uchashnykh chetvertoi vseukrains'koi nauk.-prakt. konf. [Socio-economic, political and humanitarian dimensions of national and local development: collection of scientific articles of participants of the fourth All-Ukrainian scientific and practical conference], PNPU imeni V.H. Korolenka, Poltava, Ukraine, pp. 152—156, available at: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/25391/1/ShevchenkoBO.pdf> (Accessed 10.05.2025).
10. UNIT.City (2025), "UNIT.City — prototype of the city of the future", available at: <https://unit.city/about/> (Accessed 11.04.2025).
11. State Statistics Service of Ukraine (2025), available at: <https://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 18.05.2025).
12. UNDP (2025), "Human Development Report 2023-24", available at: https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2023-24?_gl=1*1kefm3v*_gcl_au*ODY4MTkxMjAuMTc0NzczOTU2Mg..*_ga*NzA0MDQ5MjIzLjE3NDc3Mzk1NjI.*_ga_3W7LPK0WP-1*cZ3NDc3Mzk1NjIkbzEkZzEkdDE3NDc3M-zk5MzYkajU5JGwwJGgwJGR4VW0xRGpz-M3E2RGNVS005cIVxeHZuRW1yYWIxaWF3Q0In (Accessed 18.05.2025).
13. EU4Business (2025), "The EU supports SMEs through 40+ projects in Ukraine. EU4Business in Ukraine", available at: <https://eu4business.org.ua/projects/availability-completed/country-ukraine/> (Accessed 15.04.2025).
14. U-LEAD (2025), "Large-scale initiative from U-LEAD helps rebuild 100 war-affected communities Ukraine — Local Empowerment, Accountability and Development", available at: <https://u-lead.org.ua/news/414> (Accessed 10.04.2025).
15. Kharkiv Karazin University (2021), "Karazinsky involves practitioners in the educational process: partnership agreement signed with IT company "NIX"", available at: <https://karazin.ua/news/karazinskyidoluchaie-fakhivtsiv-praktykiv-do-osvitnoho-prot/> (Accessed 29.04.2025).
16. Dev Ukraina (2025), "Win-Win EDIH — a hub of digital solutions for business, startups and the public sector — launched in Ukraine", available at: <https://dev.ua/news/v-ukraini-zapratsiuvav-win-win-edih-khabtsyfrovykh-rishen-dlia-biznesu-startapiv-i-derzhsektoru> (Accessed 16.04.2025).

Стаття надійшла до редакції 22.05.2025 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663